

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franco.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10—K
pol leta . . . 5—
četrt leta . . . 2:50
posamezna številka po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
dvakrat . . . 12 .
trikrat . . . 10 .
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovarša« izide dne 11. februarja 1916.

VABILO

XII. rednemu občnemu zboru
»Učiteljske tiskarne« v Ljubljani
registrovane zadruga z omejeno zavezo
ki bo

dne 13. februarja 1916 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, Franciškska ulica št. 6.

Dnevni red:

- I. Poročilo upravnega sveta o združenem poslovanju.
 - II. Čitanje revizijskega zapisnika in ukrepi glede istega.
 - III. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za l. 1915.
 - IV. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
 - V. Predlog upravnega sveta o kritju izgube.
 - VI. Volitev nadzorstva.
 - VII. Slučajnosti.
- Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se skliče pol ure pozneje drugi občni zbor v istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki je po § 31. združnih pravil sklepčen pri vsakem številu združnikov.

Klic po pomoči iz učiteljskih krogov na Goriškem.

Čitali smo v raznih listih, da vlada namerava podeliti draginjsko doklado državnim uradnikom. — Doznajemo, da je splošno avstrijsko uradniško društvo predložilo vladi tako prošnjo in to z ozirom na sedanjo draginjo. Prosi, naj z ozirom na težavni položaj uradništva priskoči državnim uradnikom na pomoč z dovolitvijo draginjskih prispevkov, in sicer do povratka normalnih razmer. Tudi mi ljudski učitelji podpisujemo radevolje tako prošnjo in želimo, da se da državnim uradnikom, cesar prosijo, ker je v sedanjih abnormalnih časih, osobito ob sedanji veliki draginji, draginjska do-

klada neobhodno potrebna, ako naj uradnik izhaja s svojimi službenimi dohodki. Cene živil so se silno povišale; da, rečemo lahko smelo, da so se počrtovile. Kar smo pred par leti dobili za 1 krono, velja sedaj najmanj 4 krone. — Živila, obušala, obleka, pijača in druge za življenje potrebne stvari so se neizmerno podražile. Ravno tako so stanovanja jako, jako draga. Iz vsega je razvidno, da potrebuje vsak uradnik — ali uslužbenec — gotovo trikrat do štirikrat toliko dohodkov, nego prej v normalnih časih. — Upamo in tudi želimo, da vlada ugodni državnim uradnikom!

Kaj pa mi ljudskošolski učitelji? Ali nismo tudi mi potrebni take draginjske doklade? — Da — potrebni smo in to še bolj potrebni, nego je potrebno naše državno uradništvo.

Državno uradništvo je bolje plačano, nego je ljudskošolsko učiteljstvo. In vendar je državno uradništvo draginjske podpore potrebno, in če bi ne prosilo draginjskih doklad. — Ako je ono potrebno, tembolj smo potrebni mi ljudski učitelji z manjšimi dohodki. — Naj bi torej merodajni činitelji to resnično dejstvo uvaževali in dali tudi vsemu ljudskošolskemu učiteljstvu to, za kar prosimo naše državno uradništvo.

Minulo leto so dali aktivnemu ljudskošolskemu učiteljstvu malenkostno draginjsko podporo. — Ta vsotica je veljala enkrat za vselej. Da bi se dala taka podpora mesečno — ali vsaj večkrat v letu bi bilo še dobro; pa le enkrat — za vselej — je gotovo malo, premalo!

Razne avstrijske pokrajine bolj skrbje za svoje učiteljstvo. — Moravska prednjači z glavnim mestom Brnom. — Tam so učiteljstvu dovolili draginjske doklade, ki imajo vzvratno moč od 1. oktobra 1915. — Dovolile so se sledeče draginjske doklade: Oženjenim učiteljem mesečno 30 K, odgojnine za vsakega otroka mesečno 7 K 50 vin. — Neoznjeni učitelji dobivajo mesečno 20 K. — To res ni Bog ve kaj, a vendar nekaj je v olajšanje sedanje stiske.

Ob teh razmerah se še posebe spominjamo svojih upokojenih ljudskošolskih tovarišev. Oni, ki so bili upokojeni še pred več leti, imajo kaj malo pokojnino. Ne morejo živeti z družino in si morajo iskati

postranskih dohodkov, ki jih je pa težko dobiti posebno v sedanjem vojnem času. — Oni, ki so bili upokojeni pred leti, so izgubili tudi stanarino. Večina teh učiteljev je uživala za svoje aktivnosti brezplačno stanovanje v šolskem poslopju. Kdor ni imel tega, je dobival 300 K odškodnine za stanovanje. — Po upokojitvi je dotično učiteljstvo prišlo ob to vsoto, zakaj odškodnina za stanovanje se upokojenecem ne dovoljuje. — Upokojeni učitelji morajo torej iz svoje preskromne pokojnine plačevati stanovanje. — Šele pred letom se je na Goriškem šolski zakon preustrojil tako, da se upokojenemu učiteljstvu šteje tudi stanarina v pokojnino. — In to je tudi pravilno, da se učiteljstvu ta mnogoletni užitek prišteva v pokojnino. — Nujno potrebno je torej, da se vsemu upokojenemu učiteljstvu dovoli v pokojnino tudi stanarino. To bi bilo pravično in umestno, osobito sedaj ob tej veliki in neznosni draginji. — Upokojeno učiteljstvo, ki nima še posebnih dohodninskih virov, ne more živeti z malenkostno pokojnino. Še aktivno učiteljstvo ne more izhajati, koliko manj pa upokojeno!

Prosimo torej merodajne faktorje, naj pridejo učiteljstvu na pomoč!

Slavna uredništva slovenskih listov pa prosimo, da bi ponatirnili ta dopis. Ker je možno, da se glede te aktualne stvari oglasi še kak tovariš, da izrazi svoje mnenje, se podpisujem kot dopisnik:

Štev. 1.

Opomba uredništva: Temu umestnemu klicu po pomoči iz krogov naših goriških tovarišev nimamo ničesar drugega pristaviti nego samo nujno željo, da ne ostane ta klic — glas vpijočega v puščavi! Da, materialni položaj goriškega učiteljstva posebe in slovenskega ter ostalega avstrijskega učiteljstva sploh je naravnost obupen. Ob sedanjih prejemkih je človeka dostojno in vredno življenje absolutno nemogoče! »Pionirji prosvete« vendar ne morejo živeti v grob! Pomisliti moramo, da bega mnogo goriškega učiteljstva brez doma po svetu, ker je to učiteljstvo od vojnih grozot direktno prizadeto! Njega usoda je torej tisočkrat bolj žalostna! Po našem mnenju bi bila dolžnost centralne vlade, da dobi sredstva in pota, ki bi z njimi in po njih dvignila avstrijsko učiteljstvo iz sedanjega obupnega položaja!

ja! Brezbrojno je zahtev, ki se stavijo v teh časih na učiteljstvo; naj mu torej dajo glavni in prvi pogoj obstanka — kos vsakdanjega kruha!

Naročajte in širite naš list!
— Pridobivajte mu novih naročnikov! — Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

Učiteljem!

K velikanskemu uspehu patriotskega nabiranja kovin za vojno je učiteljstvo pripomoglo z največjo delavnostjo. Njemu gre hvala, da je mladina naših šol, ki ji je bilo poverjeno nabiranje, pravilno razumela namen in pomen svoje naloge in jo izpolnila z gorečo vnetostjo, ki ostane odrasli generaciji vojnega leta nepozabna do konca življenja. Avstrijski in ogrski učitelj se je izkazal s tem dostojnega in enakovrednega tovariša pruskega šolnika, ki mu pripisuje čisto rabljena beseda v prvi vrsti zmagi pri Metzju in Sedanu. Vrhu učiteljem gre iskrena zahvala nas vseh. Zahvala prebivalstva, ki najde v njih vselej voljne organizatorje javnemu blagru posvečenih podjetij; zahvala armade, ki je z delovanjem učiteljstva izdatno povečala svojo zalogo vojnega gradiva; zahvala invalidov, ki nekoč ne pozabijo mož, ki so položili temelj njihovi preskrbi; zahvala domovine, ker s tako sijajnim vzgajanjem goje v šolski mladini pravi patriotizem, ki se kaže v delih. Klanjamo se pred orjaškim delom našega učiteljstva in mu zagotavljamo, da mu hvalnost nas vseh dvigne neminljiv spomenik v dvorih slave te vojne!

Georgi, G. d. J. m. p.
c. kr. minister za deželno brambo.
Krobatin, FMZ. m. p.
c. in kr. vojni minister.

LISTEK

V spomin Andreju Suhadolniku.

Kdor je poznal Te, vsak Te je čislal in ljubil, Andrejče, znanca Ti nisi imel, ki Te ni cenil kot brat. Tudi bogovi, ki, kogar ljubijo, jemljejo k sebi, radi so videli Te: zdaj si pri njih tudi Ti!

Ko bi izbirala smrt, ko pobira junake med bojem, Tebe dotakniti se, upala bi se nikdar. A ne izbira po vrednosti; slepo pobira z rokama, tu jih zagradi po sto; tam jih pusti po deset; saj bi skoro da vse, ki hranijo nam domovino, morala vzeti s seboj: Bil iz najboljših si Ti.

Isčem med znanci zaman, ki bi bil tako blagega srca,

vnet za vse lepo tako, kot si bil vedno nam Ti.
Kdor Te je videl in slišal prepevati pesmi slovenske, del je: Iz tega odmev duše najblaže doni.
Kdor je kdaj s Tabo popótvaj po lepih deželah slovenskih, videl je, kakšna ljubav narodna v Tebi gori.
Kaj si povsod bil srcem nedolžnim hvaležne mladine, pravil je mnogi Ti dar šopkov najlepših cvetic.
Škoda cvetice, ki raste ob njivi brezskrbnonedolžna, kadar železni ji plug nitko prereže rasti.
Ti tudi bil si po zdravju, telesu le šibko drevesce; spredel Ti kratko le nit kruti je zbor rojenic.
Barje Ljubljansko, Razdrto, Postojna in Kranj starodavni, kjer si le bival, povsod žalost obhaja naš vse.
Pridni učenec, hvaležna učenka si brišeta solze,

ker sta že slišala vest, da se ne vrneš nikdar. Društva in zbori žalujejo zdaj po delavnem članu, vmes Tvoj prijateljski krog skuša zatreti solze.

Glej, žalostinke Ti nismo mogli peti na grobu, ne zasadiš pod križ šopka Ti svežih cvetic!
In če kdaj najdemo grob Tvoj na Dobrodobski planoti, pesem in šopek cvetic prejmeš in ta-le napis:
»Tukaj počiva junak, ki blago izdihnili je dušo v boju za Avstrijo — mož, mlad Suhadolnik Andrej.«
Dr. Fr. M.

Rudolf Delakorda.

Premikul je za večno mlad, prikupljiv, idealen, delaven in zaveden tovariš. Služboval je kot provizorični učitelj na

Teharju pri Celju. Ranjen na bojišču v jeseni leta 1914, je — ko je za silo okreval — služboval kot računski podčastnik v vojaškem rekonvalescentnem oddelku v Celju. A duša mu je postala potrta. Tolažila, omame je iskal v alkoholu. Na Novega leta zvečer se je vračal z Brega pri Celju domov v Kosarno. Spotoma je zabredel v Savinjo, iz katere so ga čez par dni potegnili mrtvega.

Dne 7. januarja t. l. je bil z vojaško častjo pokopan na celjskem nemškem pokopališču, kjer je videti že precejšen oddelek grobov onih vojakov, ki so umrli v celjskih bolnicah. Razen vojaške godbe in zastopnikov vojaštva ter sorodnikov ga je spremlila do groba šolska mladina teharska in vse teharsko učiteljstvo ter več zastopnikov in zastopnic Učiteljskega društva za celjski okraj, ki mu je kot svojemu članu položilo venec na krsto.

V oddelek, kjer spe večno spanje junaki, ki so se žrtvovali za domovino, so ob zvokih žalostinke položili tudi Tebe — mali atom v veliki svetovni tragediji! Blag in časten Ti bodi spomin!

Fr. Brinar.